

Περί εργοδοσίας

Μια ματιά στις σύγχρονες συνθήκες εργασίας

Νταλαπέρας Πέτρος

Αφιερωμένο σε όσους ακόμα μάχονται...

Εισαγωγή

Ποιες είναι οι πιο δυνατές αλυσίδες; Εκείνες που είναι τόσο ισχυρές που αδυνατείς ακόμα και να σκεφτείς ότι μπορείς να σπάσεις; Από τι υλικό είναι φτιαγμένες ώστε να μπορούν να αντέχουν ακόμα και στην πιο σθεναρή αντίσταση;

Οι νοητές. Οι αλυσίδες εκείνες που υπάρχουν μόνο στο μυαλό σου, οι σκέψεις εκείνες που σε κρατάνε τόσο δυνατά που για να τις σπάσεις θα χρειαστεί να απωλέσεις πολλά κομμάτια του εαυτού σου. Κομμάτια με τα οποία σε έχει συναρμολογήσει ένα σύστημα εξ' απαλών ονύχων. Όταν από το σχολείο κιόλας μαθαίνεις ότι οι άριστοι είναι αυτοί που προοδεύουν, εκείνοι που εργάζονται σκληρά χωρίς να φέρνουν αντίσταση είναι και εκείνοι που θα προκόψουν.

Το καλύτερο φυτώριο για την εργοδοσία είναι η ίδια η κοινωνία. Μια κοινωνία στην οποία η εργασία και ο τίτλος που φέρεις σε αυτή είναι μέτρο κατάταξης της αξίας σου, προσφέρει άπειρες επιλογές ανθρώπων που θα κάνουν την δουλειά χωρίς πολλά πολλά. Θα είναι υπάκουοι, δε θα σκέφτονται και κυρίως δε θα ΑΝΤΙστέκονται. Δεν χρειάζεται να έχεις άποψη, δεν θα την λάβει κανείς υπόψη. Είσαι ένα εργαλείο και τα εργαλεία δεν χρειάζεται να εκφέρουν λόγο. Δεν έχουν άποψη ούτε καν όταν ο ένας κεφαλαιοκράτης επιλέξει να σε δανείσει σε έναν άλλο κεφαλαιοκράτη σαν να είσαι ένα απλό μέσο παραγωγής.

Πώς γίνεται λοιπόν να μπορεί να συντηρηθεί ένα σύστημα, όταν αποτελείται από ανθρώπους που δε θέλουν να συμμετέχουν σε ένα τέτοιο σύστημα; Με το φόβο. Είναι παλιά δοκιμασμένη και πετυχημένη συνταγή. Ο φόβος είναι ένα δυνατό συναίσθημα που οδηγεί τους ανθρώπους σε συμπεριφορές που δε θα είχαν σε φυσιολογικές συνθήκες. Συνδύασε αυτό με την ψευδή υπόσχεση της γης της επαγγελίας και έχεις την τέλεια συνταγή για την ανάπτυξη του καπιταλισμού. Ο φόβος της ανεργίας και των συνεπακόλουθων της, σε συνδυασμό με την αυταπάτη ότι με την σκληρή δουλειά ένας εργαζόμενος μπορεί και εκείνος να γίνει μια μέρα αστός και να κατέχει πλούτη, που θα του προσφέρουν επιτέλους όλα όσα τον κάνουν να πιστεύει ότι στερείται, δημιουργούν στρατούς εργαζομένων που δεν φέρουν αντιρρήσεις. Δουλεύουν σκληρά και αμείβονται λίγο, όλα στο βωμό του κέρδους των αφεντικών.

Κοινωνία

Είναι σχεδόν απίστευτο πόσο πολύ η σύγχρονη δεξιά έχει ευθυγραμμιστεί με τις προσαγές του 1%. Από καταβολής της ύπαρξης της υπήρξε υποστηρικτής της λεγόμενης ελεύθερης οικονομίας. Ωστόσο, στο βωμό αυτής της ελεύθερης οικονομίας, είναι πρόθυμοι να θυσιάσουν όλα όσα έχει με αίμα διεκδικήσει η εργατική τάξη τα τελευταία 150 χρόνια. Και το ερώτημα που γεννάται βλέποντας αυτόν τον διακαή πόθο για ελεύθερη αγορά και ελεύθερη οικονομία, είναι γιατί;

Γιατί κάποιος να υπέρμαχος της κατάργησης των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Γιατί να είναι σύμφωνος με τη μείωση των μισθών και την κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων, της κατάργησης της δημόσιας ασφάλισης και όλων των κεκτημένων δεκαετιών. Είναι κατανοητό για τους πολιτικούς του δεξιού φάσματος να υποστηρίζουν τέτοιες νεοφιλελεύθερες πολιτικές. Σε τελική ανάλυση, αυτοί δεν είναι τίποτα περισσότερο από απλοί εργαζόμενοι στην υπηρεσία του κεφαλαίου και ενός συστήματος που στοχεύει στα κέρδη με αντάλλαγμα ανθρώπινες ζωές. Ενός συστήματος που χρησιμοποιεί την αστική κοινοβουλευτική δημοκρατία για να προωθεί τα συμφέροντα του. Συμφέροντα που δεν ευθυγραμμίζονται πουθενά με τα συμφέροντα των εργαζόμενων.

Πολιτικοί χειραγωγούμενοι από μεγάλα συμφέροντα υπήρχαν πάντα σε όλες τις χώρες του κόσμου και θα συνεχίσουν να υπάρχουν. Το ανησυχητικό είναι οι απλοί εργαζόμενοι που υποστηρίζουν τέτοιες πολιτικές.. Άνθρωποι που εργάζονται για 600 και 700 ευρώ, υποστηρίζουν ένθερμα την ελεύθερη οικονομία και την κατάργηση των εργατικών δικαιωμάτων που τους εξασφαλίζουν τα βασικά αυτά δικαιώματα που τους επιτρέπουν να πηγαίνουν σπίτι τους το βράδυ και δεν τους κρατάει όλη νύχτα στη δουλειά.

Εργαζόμενοι που δουλεύουν δέκα και δώδεκα ώρες την ημέρα χωρίς να πληρώνονται τις υπερωρίες και τα δώρα τους. Εργαζόμενοι που με το ζόρι μπορούν να πληρώσουν το ενοίκιο τους και θεωρούν ότι για όλα φταίνε οι ασφαλιστικές κρατήσεις, αποδεικνύοντας περίτρανα το πόσο καλή δουλειά κάνουν τα μέσα ενημέρωσης. Μέσα τα οποία ελέγχονται από τους ίδιους ανθρώπους που προωθούν αυτές τις δεξιές πολιτικές, μέσα που προσπαθούν να πείσουν ότι τέτοιες πολιτικές είναι προς το συμφέρον της εργατικής τάξης.

Παρουσιάζοντας ως «αριστερές» τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές της Ευρώπης, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης έχουν καταφέρει να στρέψουν τους ανθρώπους κατά των πολιτικών που μπορούν να τους βγάλουν από τον φαύλο κύκλο της δυστυχίας που έχουν πέσει. Δυστυχώς η προπαγάνδα αυτή έχει τρομακτικά αποτελέσματα και οδηγεί στα σκοτεινά μονοπάτια του φασισμού, καθώς, όταν πια οι φορολογικές πολιτικές δε θα αρκούν για να δικαιολογήσουν την φτώχεια και την εξαθλίωση, τη θέση τους θα πάρουν οι πρόσφυγες και οι μετανάστες. Η κοινωνία φιλελευθεριοποιείται συνεχώς και βάζει τους εργαζόμενους αντιμέτωπους μεταξύ τους, με τη μία πλευρά να μάχεται για τα δικαιώματα και των δύο.

Εργασία

Η αυτοματοποίηση της εργασίας έχει καταστήσει ακόμα και τη λεγόμενη δουλεία γραφείου να γίνει απλά θέμα ρουτίνας. Με τη χρήση των σύγχρονων μέσων οποιοσδήποτε μπορεί να κάνει αυτό που κάνεις χωρίς απαραίτητα να κατέχει τις γνώσεις που έχεις και εσύ. Το γεγονός αυτό δημιουργεί μια επισφάλεια στους εργαζομένους, γιατί τους καθιστά αυτομάτως αναλώσιμους. Όταν είσαι αναλώσιμος είσαι και υπάκουος. Η αυτοματοποίηση αυτή έχει δημιουργήσει στρατούς φοβισμένων εργατών που θα εκτελέσουν δίχως δεύτερη σκέψη τα παραγγέλματα των αφεντικών τους και δε θα σκεφτούν ποτέ να αντισταθούν.

Η εργοδοσία το γνωρίζει αυτό καλά και κάνει ότι περνάει από το χέρι της για να συντηρεί αυτό το συναίσθημα και να το διαιωνίζει. Εσωτερικά κρατάει τους εργαζόμενους φοβισμένους ότι ανά πάσα στιγμή μπορεί να χάσουν τη δουλεία τους, εξωτερικά όμως διαφημίζει πόση μεγάλη σημασία έχουν για αυτούς οι εργαζόμενοι τους. Γεμίζουν τους τοίχους των εταιριών τους με αποφθέγματα μεγάλων προσωπικοτήτων. Όλα όμως αφορούν στην σκληρή δουλειά και το πόσο πρέπει να θυσιάζονται για το καλό του οργανισμού που υπηρετούν. Ωστόσο την πολυτέλεια να ζουν με βάση τα αποφθέγματα την έχουν μόνο οι κεφαλαιοκράτες. Αλίμονο αν ένας εργαζόμενος αποφασίσει να “ζήσει σαν να μην υπάρχει αύριο”. Δεν έχει καν το δικαίωμα να ζήσει. Τα δικαιώματα του ξεκινούν και τελειώνουν με το δικαίωμα του να ξεκουράζεται λίγες ώρες, απλά και μόνο για να είναι αρκετά υγιής ώστε να μπορεί να παράγει έσοδα για το αφεντικό του, απερίσπαστος.

Έτσι αν θες να είσαι καλός εργαζόμενος πρέπει αν είσαι υπάκουος, να σκύβεις το κεφάλι και να μην κάνεις πολλές ερωτήσεις. Ο καλός εργαζόμενος είναι εκείνος που θα προτάξει τα στήθη του για να υπερασπιστεί το δικαίωμα του κεφαλαιοκράτη να στερεί τα δικά του δικαιώματα. Ο καλός εργαζόμενος είναι εκείνος που θα μαγειρέψει τα νούμερα, ώστε να μπορεί ο κεφαλαιοκράτης να κλέβει το κράτος ήσυχος και είναι και εκείνος που θα πάει φυλακή αν αποκαλυφθεί η απάτη, αφήνοντας στη θέση του τον επόμενο καλό εργαζόμενο που θα βρεθεί να καλύψει το κενό του, σαν να μην υπήρξε ποτέ.

Αγαπημένος υπάλληλος της εργοδοσίας όμως είναι ο ρουφιάνος. Εκείνος που δε θα διστάσει να καρφώσει τον “τεμπέλη” συνάδελφο, εκείνον που δεν δουλεύει αρκετά σκληρά ώστε να παράγει πλούτο για τα αφεντικά. Ο αγαπημένος εργαζόμενος του κεφαλαίου είναι εκείνος, που σαν πιστό σκυλί, θα βάλει το συμφέρον της επιχείρησης πάνω από τα δικά του δικαιώματα και επιθυμίες, πάνω από την δική του προσωπική ευτυχία. Θα δεχτεί τη μείωση μισθού χωρίς ίχνος αντίστασης και θα παίρνει το μέρος της εργοδοσίας ενστερνιζόμενος την άποψη ότι η επιχείρηση δεν βγαίνει αλλιώς, όλοι πρέπει να κάνουμε θυσίες. Όλοι όσοι δεν είναι κεφαλαιοκράτες.

Ποια είναι η αμοιβή ενός τέτοιου εργαζόμενου; Ενός εργαζόμενου που επιλέγει να προδώσει την τάξη του και να συνταχθεί με τα συμφέροντα των αφεντικών; Οι σκύλοι είναι πιστοί και ζητάνε από τα αφεντικά τους χάδια για αυτή τους την αφοσίωση. Ο “υπάλληλος του μήνα” τι περιμένει για να νιώσει ικανοποιημένος για τις υπηρεσίες που προσφέρει; Τίποτα! Και εκεί ακριβώς έγκειται η μαγεία του καπιταλισμού. Να δίνεις τα πάντα, να μην παίρνεις τίποτα και να νιώθεις πλήρης.

Τους αρκεί ένας μισθός που τους επιτρέπει να ζουν αρκετά καλά ώστε να παραμένουν ζωντανοί για να μπορούν να υπηρετούν πιστά το κεφάλαιο. Να παράγουν υπεραξία την οποία καρπώνεται το κεφάλαιο και σε αντάλλαγμα να τους επιτρέπει κλεφτές ματιές πίσω από την κουρτίνα ώστε να δουν τι μπορούν να γίνουν και εκείνοι αν δουλεύουν αρκετά σκληρά και ρουφιανεύουν ακόμα πιο σκληρά. Μέσα στην ψευδαίσθηση τους πιστεύουν ότι αν είναι αρκετά πιστοί, το κεφάλαιο θα τους απλώσει το χέρι και τους τραβήξει έξω από την μίζερη εργατική τάξη και θα τους δώσει μια θέση ανάμεσα στους αστούς που τόσο πιστά υπηρέτησαν.

Η αστική τάξη δε θα μπορούσε να επιβιώσει χωρίς αυτούς τους προδότες της τάξης τους. Οι προδότες αυτοί υπερασπίζονται το κεφάλαιο εκτελώντας χρέη δεσμοφύλακα, κρατώντας την εργάτες σε τάξη, στον χώρο εργασίας. Για την ιδιωτική κοινωνική ζωή το κεφάλαιο χρησιμοποιεί την αστυνομία και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης για να πετύχει τα ίδια αποτελέσματα.

Ο χώρος εργασίας όμως είναι πολύ διαφορετικός από την ιδιωτική ζωή. Εκεί οι προδότες της εργατικής τάξης είναι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο στα χέρια της εργοδοσίας, γι’ αυτό φροντίζουν να εντοπίζουν γρήγορα τους εν δυνάμει προδότες και να τους εκπαιδεύουν ανάλογα.

Τέτοιοι εργαζόμενοι ξεχωρίζουν γρήγορα, είναι πρόθυμοι και υπάκουοι από την πρώτη κιόλας μέρα και θα κάνουν ό,τι τους ζητηθεί. Αυτό που κυρίως ζητούν από αυτούς τα αφεντικά είναι να ρουφιανεύουν τους συναδέλφους τους. Ποιος δεν δουλεύει αρκετά σκληρά, ποιος κάνει μεγάλα διαλείμματα, μέχρι και πόση ώρα περνάνε οι συνάδελφοι τους στην τουαλέτα γνωρίζει ένας καλός ρουφιάνος. Οι ρουφιάνοι συνήθως ανέρχονται γρήγορα στην ιεραρχία της επιχείρησης για να είναι σε θέση να μπορούν να επιβάλουν πιο εύκολα τα θελήματα του κεφαλαίου. Με κάθε προαγωγή ο προδότης γίνεται ακόμα πιο πιστός και τόσο μεγαλώνει μένος του κατά της τάξης του. Τόση είναι η αφοσίωση του στο κεφάλαιο που αρχίζει να μιλάει σαν αυτούς και δεν μπορεί να ξεχωρίσει τον εαυτό του από εκείνους. Παίρνει τα θέλω τους για δικά του και τα ευθυγραμμίζει τα συμφέροντα του με εκείνα των ανθρώπων των οποίων συμφέρον είναι η καταπάτηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Αυτή η παρασιτική σχέση επιτρέπει σε κεφάλαιο και ρουφιάνους να συνυπάρχουν αρμονικά και να διατηρούν σε τάξη τους εργαζομένους. Το κεφάλαιο χρειάζεται προδότες για να ελέγξει την κατά πολύ μεγαλύτερη από εκείνους εργατική τάξη και οι προδότες χρειάζονται το κεφάλαιο για να έχουν κάποιον να υπηρετούν. Άλλωστε ετεροπροσδιορίζουν την αξία τους με βάση την αξία που έχουν εκείνοι τους οποίους υπηρετούν.

Το κεφάλαιο ωστόσο δεν χρησιμοποιεί μόνο αυτά τα μέσα για να ελέγχει τους εργαζόμενους. Εξάλλου όσο πιστό και αν είναι ένα σκυλί δεν μπορεί να βρίσκεται παντού. Πάντα θα υπάρχουν πράγματα τα οποία θα του ξεφεύγουν, σε τελική ανάλυση είναι και αυτός ένας απλός άνθρωπος. Για το λόγο αυτό η εργοδοσία χρησιμοποιεί και ένα άλλο πιο αποτελεσματικό εργαλείο. Την τεχνολογία.

Η τεχνολογία δεν είναι χρήσιμη στο κεφάλαιο μόνο και μόνο επειδή μπορεί να παράγει πλούτο χωρίς να ξεκουράζεται και χωρίς να απεργεί, αλλά χρησιμεύει και ως μέσο επίτευξης των εργαζομένων. Κάμερες παρακολούθησης μέσα στα γραφεία και τα εργοστάσια επιτρέπουν στην εργοδοσία να ξέρουν που βρίσκεσαι ανά πάσα στιγμή και τι κάνεις. Προγράμματα στον υπολογιστή τους επιτρέπουν να βλέπουν τι κάνεις σε ζωντανό χρόνο και έτσι γνωρίζουν αν δουλεύεις ή περνάς την ώρα σου στο διαδίκτυο. Σε αυτό τον τομέα έχουν κάνει το επιπλέον βήμα και πλέον δεν επιτρέπουν καν την πρόσβαση σε ιστότοπους που δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο εργασίας. Ακόμα και το ιδιωτικό κινητό των εργαζομένων παρακολουθείται όταν βρίσκεται συνδεδεμένο στο δίκτυο της επιχείρησης. Για όσους δε εργάζονται εκτός

γραφείου, έχουν φροντίσει να εγκαταστήσουν GPS σε όλες τις συσκευές χρησιμοποιούν, ακόμα και στο αυτοκίνητο τους και έτσι είναι σε θέση να γνωρίζουν ακριβώς που βρίσκεσαι ανά πάσα στιγμή. Όλα αυτά φυσικά γίνονται πίσω από τον μανδύα της αποδοτικότητας. Όλα αυτά είναι συστήματα που διασφαλίζουν την αποδοτικότητα των εργαζομένων και επιτρέπουν στα αφεντικά να ξέρουν ποιος εργάζεται πιο σκληρά για να μπορούν να τον ανταμείψουν ανάλογα. Εξάλλου στον καπιταλισμό σύμφωνα με τους καπιταλιστές, ψηλά πάει όποιος εργάζεται σκληρά.

Όλα τα παραπάνω συστήματα επιτρέπουν στο κεφάλαιο να εκμεταλλεύεται στο έπακρο τους εργαζομένους και να απομυζεί από εκείνους κάθε ίχνος υπεραξίας μπορούν να παράξουν. Σφίγγουν συνεχώς τον κλοιό παρακολούθησης των εργατών και σε λίγο δε θα είναι ελεύθεροι ούτε στον “ελεύθερο” τους χρόνο.

Επίλογος

Μεγαλώνουμε σε κοινωνίες που μας μαθαίνουν ότι για να είσαι χρήσιμος πρέπει να εργάζεσαι σκληρά, να κρατάς το στόμα σου κλειστό και να υπακούς τα αφεντικά σου. Είναι πραγματικά αξιοθαύμαστο αυτό που έχει καταφέρει η σύγχρονη καπιταλιστική πραγματικότητα. Έχει δομήσει ένα σύστημα το οποίο παράγει ανθρώπους που είναι διατεθειμένοι να υπερασπίζονται με απόλυτο σθένος τα συμφέροντα εκείνων οι οποίοι τους καταδυναστεύουν. Έχει οδηγήσει τους εργαζόμενους να πολεμάνε υπέρ των δικαιωμάτων των αφεντικών, να είναι πρόθυμοι να δεχτούν μειώσεις μισθών, να είναι πρόθυμοι να απωλέσουν το δικαίωμα στην δωρεάν υγεία και τη δωρεάν παιδεία. Όλα αυτά στα πλαίσια μιας επίπλαστης ανάπτυξης που μπορεί αν έρθει και μπορεί να τους προσφέρει να μια μέρα όλα αυτά που έχασαν που με χαρά παρέδωσαν σήμερα. Έχει οδηγήσει τους εργαζόμενους να επιζητούν την αποδοχή του αφεντικού τους με μία σχεδόν παιδική ανάγκη. Την ίδια ανάγκη που νιώθει ένα παιδί που όταν κάνει κάτι μόνο του για πρώτη φορά, αναζητά την επιβεβαίωση των γονιών του για να μπορεί να μπορέσει να ολοκληρωθεί μέσα του το αίσθημα της επίτευξης. Έτσι οι εργαζόμενοι κάνουν τη δουλειά τους με απώτερο σκοπό το μπράβο του αφεντικού. Το μπράβο αυτό θα τους κάνει να νιώσουν ολοκληρωμένοι και ικανοί, γιατί θα νιώθουν ότι φέρουν εις πέρας εκείνο το αίσθημα το οποίο ενστάλαξαν μέσα τους γονείς και δάσκαλοι, όταν ήταν ακόμα παιδιά. Να δουλεύεις σκληρά γιατί αλλιώς δεν έχεις θέση στην κοινωνία.

Τόση είναι η ανάγκη τους για αναγνώριση, που ενώ είναι δεμένοι με αλυσίδες σε ένα δέντρο, επιζητούν το μπράβο επειδή στέκονται ακίνητοι.

Ο κλοιός γύρω από τους εργαζόμενους στενεύει, ο πόλεμος κατά των εργασιακών δικαιωμάτων εντείνεται. Οι εργαζόμενοι δέχονται ολοένα και αυξανόμενες πιέσεις. Όσοι υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους το κάνουν με συνεχώς αυξανόμενο πάθος. Ωστόσο ο αριθμός τους μειώνεται. Η προπαγάνδα της ελεύθερης αγοράς πιάνει τόπο και όλο και περισσότεροι εργαζόμενοι στρατεύονται με το κεφάλαιο απέναντι στα δικαιώματά τους και όσα θα έπρεπε να προασπίζονται. Πηγαίνουν εθελοντικά στη σφαγή και όσα περισσότερα δικαιώματα χάνουν, τόσο

περισσότερο στηρίζουν εκείνους που τα καρπώνονται. Έφτασε η ώρα να κάνουμε όλοι την επιλογή μας.

Περί εργοδοσίας

Μια ματιά στις σύγχρονες συνθήκες εργασίας

Copyright © 2020

Απαγορεύεται η καθ' οιονδήποτε τρόπο ή μέσο μερική ή ολική αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή των περιεχομένων του παρόντος βιβλίου χωρίς γραπτή άδεια από τη συγγραφέα